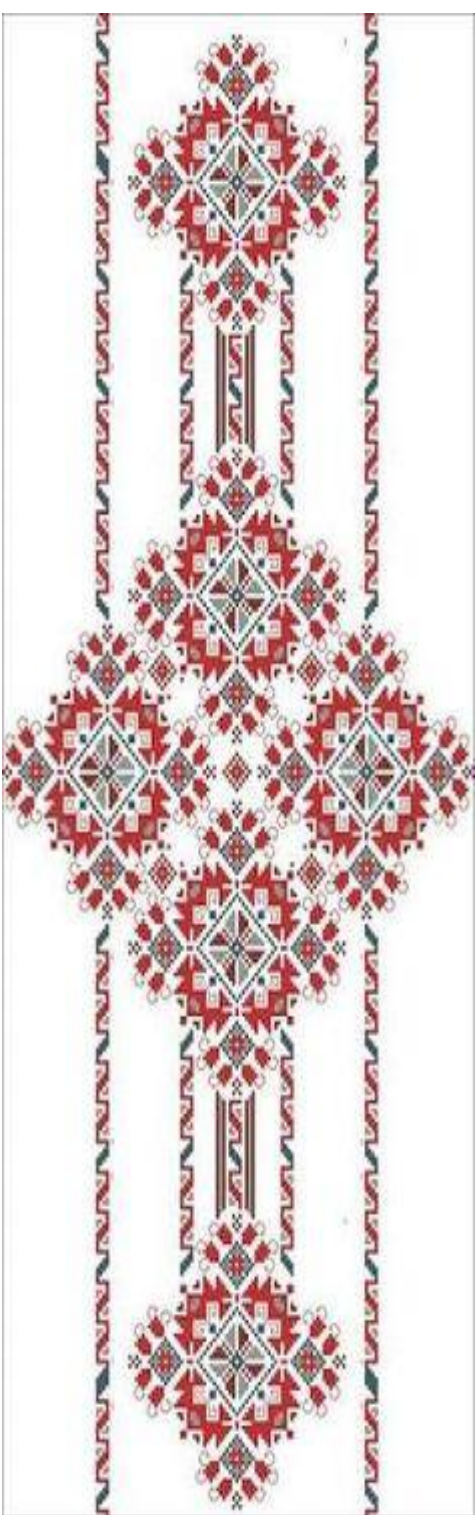

НАСЛЕДСТВОТО ОТ МИНАЛОТО

Произхода на народното изкуство се крие в неговата битова култура, в непосредствената материална дейност на народа.

Чрез домашното тъкачество, с ума и ръцете си, новозагорката е създавала истински текстилни шедьоври, базирани на личностното си разбиране за красота и майсторство. Чрез грижливо изработените домашни тъкани, искрящи от хубост и багрила, ние можем да надникнем в нейната богата душевност. Всяка една домакиня създава неповторими образци, съобразени със собствената си мярка за хубост и качество. Още при предене, тя се съобразява с дебелината на нишката, степента на усуканост, подбира цветовете, тяхната интензивност, съчетанията и количествените съотношения. Многообразие от тонове и нюанси, импровизира и комбинира различните краски, за да получи най-невероятни резултати.

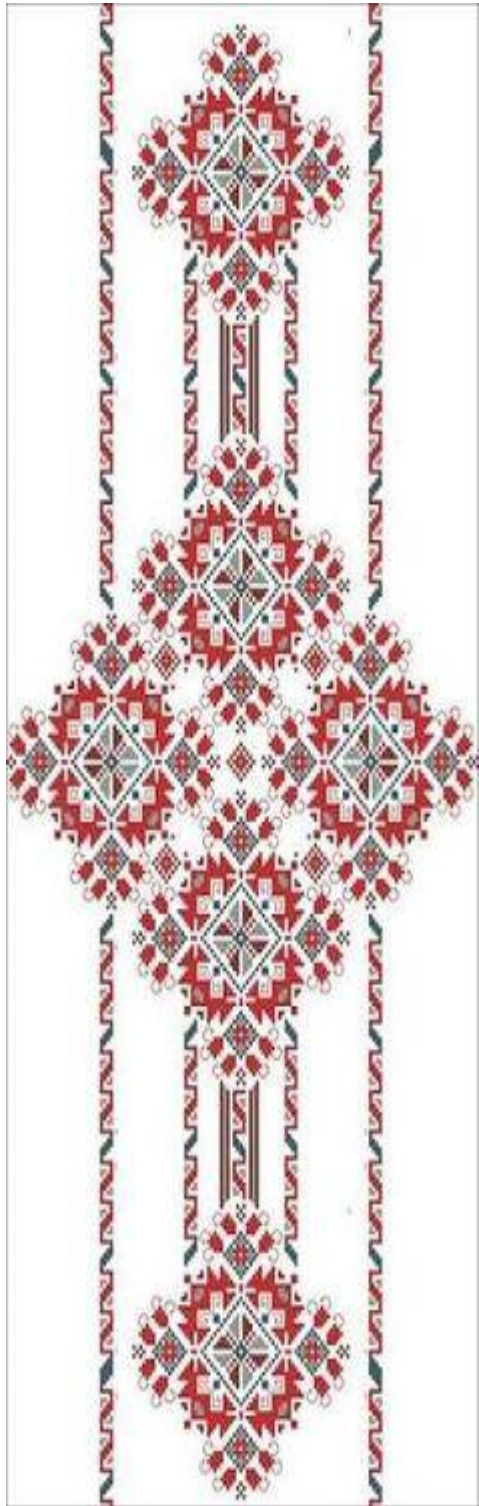

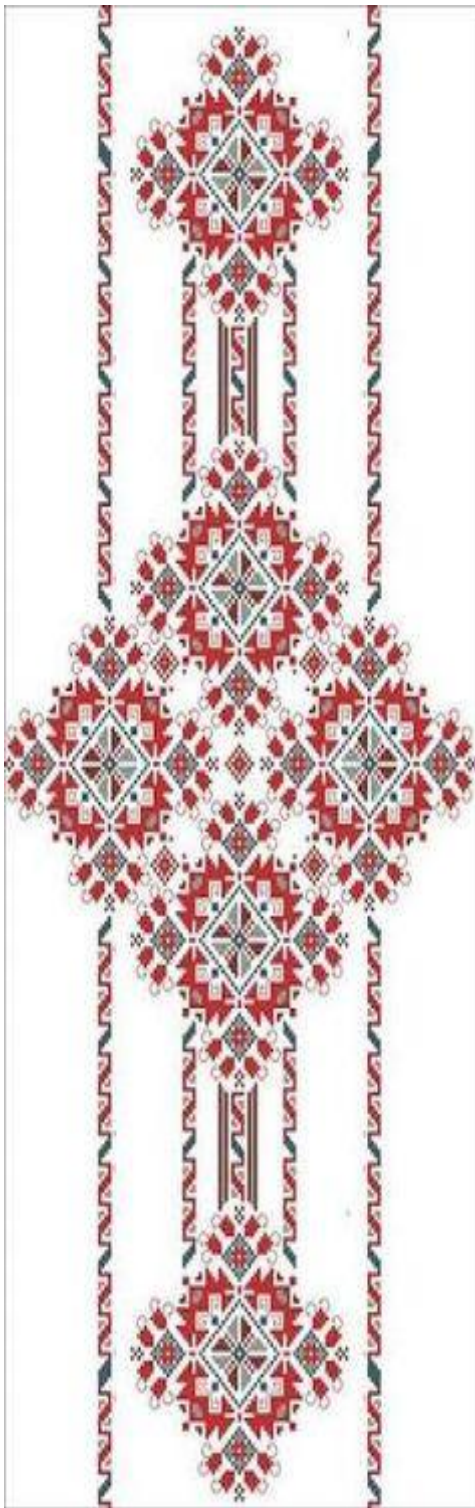
ДЕКОРАТИВНИ ТЪКАНИ

Декоративните тъкани се използват за подреждане на дома. За създаване на уют допринасят така наречените интериорни тъкани – възглавници, пешкири, торби и месали.

Възглавниците, торбите и месалите се използват както в ежедневието, така и в обредността. В зависимост от предназначението им, материалът за изработването им, орнаменталната украса и количеството цетови съотношения, са от значение, както дебелината и усукаността на преждата води до по-сложна или по-проста техника.

Пешкирите, са малкоформатни тъкани освен с практическо приложение и се използват и за даруване в сватбените, родилните и погребалните обичаи. Най-старите пешкири са конопени и без украса. С навлизането на памука в бита се изработват от памук, който става основен материал за тъкане на пешкири, като в двата края са украсени с най-разнообразни по ширина, цвят и текстура ивици. Кенарените кърпи са по-късно явление.

ШЕВИЦИ И ДАНТЕЛИ

Спецификата на шевицата и нейната характерност се дължат на голямото разнообразие на форми, съдържание, цветови решения и местоположение. Високите и художествени качества са в резултат на подбора на материалите, умелата им обработка и майсторско съчетание. За всеки орнамент е използван този бод, който в най-голяма степен може да подчертае достойнствата му, да му предаде нужната релефност и блясък, да изпъкне силата на избраната палитра и контурни очертания.

Богатството на орнаментиката, нейната плътност, яркост и сила на цветовете са белег за възрастово и семейно положение. Най-пъстри и най-гиздави шевици са тези на младоженците, на младите невести и техните съпрузи, а за по-възрастните – са по-семпли и с по-тъмни краски.

Шевиците се изработват предимно върху домашно тъкани памучни или кенарени ризи и по-рядко върху ленени. Материалът, с който се извезват, е основно памук, в редки случаи е коприна, сърма или вълнен конец.

За везбената орнаментика е характерна симетрията и строгото подреждане на два или повече елемента в основния шевичен ред. Съществуват различни видове орнаменти: геометрични, растителни, животински. Цветовото изграждане на геометричните и растителните орнаменти се отличава с многообразие и пъстроцветие, с широк спектър от използвани тоналности. При животинските – обратно, те са изградени от редуването на червени и черни контрастни цветове, като динамиката при тях се получава от някои допълнителни междинни елементи като клонки, борчета, разположени диагонално, което засилва чувството за движение без да променя основното съдържание.

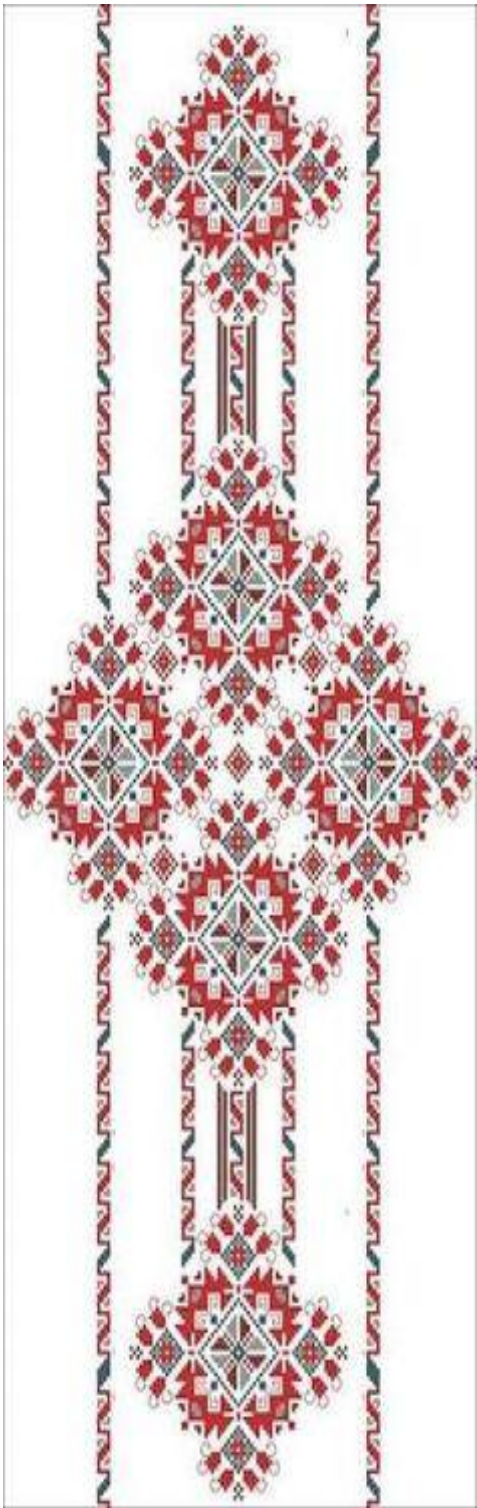
ДАМСКО ОБЛЕКЛО

Сукманът е от типа с белки и опашки. Изработва се от лито тъкан черен или тъмносин вълнен плат. Без ръкави е.

Белките са разноцветни правоъгълници вълнен или кадифен плат, вертикално пришити по долната част отзад и отстрани на полата. Богато украсени с пулчета – кръгли, правоъгълни и квадратни разноцветни парчета от фабрично сукно, нашити по-малко върху по-голямо по средата на белките. Много сложна орнаментика и много пъстра композиция се получава.

Опашките са тесни ленти от плата на сукмана, дълги около и над метър, почти целите избродирани или апликирани с най-разнообразни мотиви. Пришити са успоредно в раменната област на гърба. В талията се запасват с пояса и колана.

Пазвеният разрез е дълбок, триъгълен, украсен според индивидуалните предпочитания към цветовете, композицията, техниката на изпълнение.

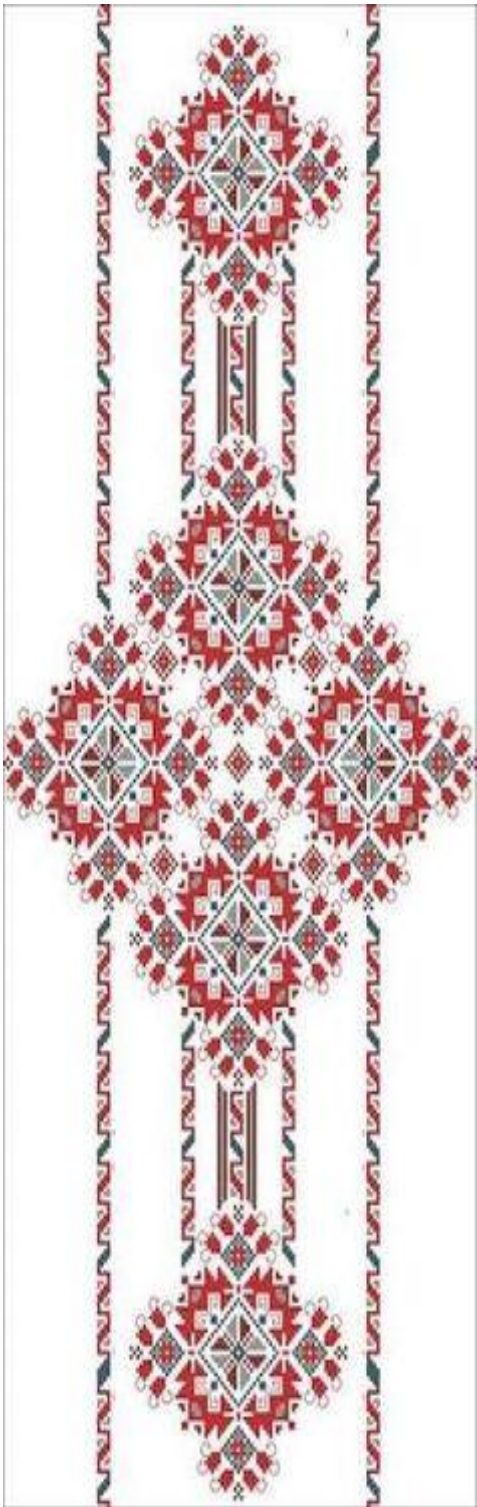
Престилката

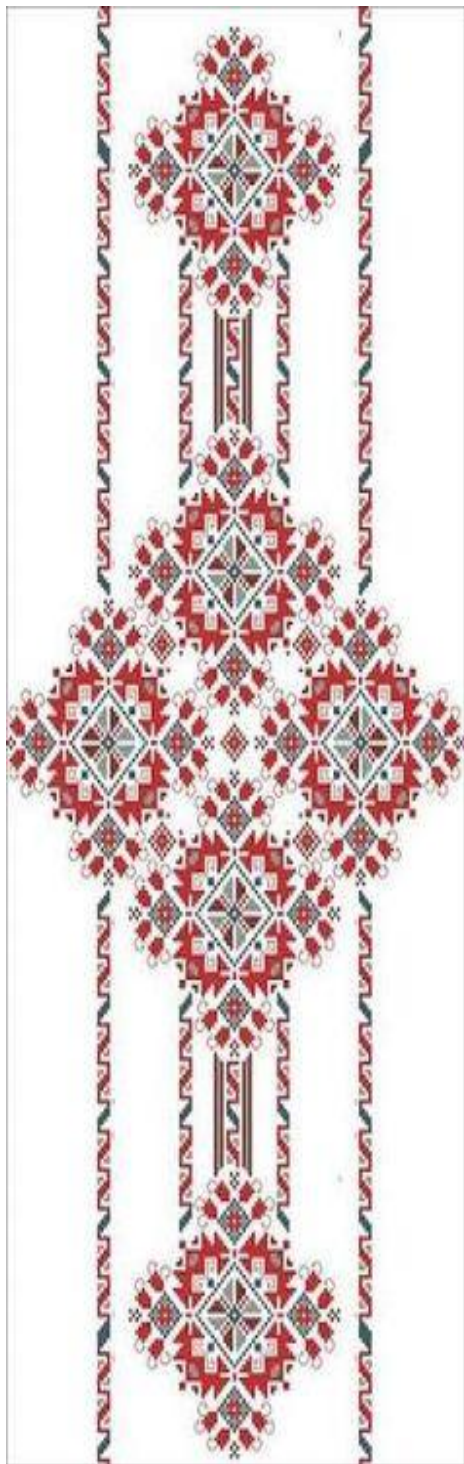
Престилката е важен елемент на сукманената носия. Тя покрива неукрасената предна част на полата на сукмана. Шита е от лито, диметно или модено тъкан вълнен плат. Украсена е в долната част, по-рядко изцяло, с „фъкана” или везана пъстроцветна бродерия от „лозинки с гюлове” и други цветя, а понякога – с фигури на животни.

Престилките на момите и младите невести са с по-ярък цвят и по-богата бродерия.

Друг вид престилки:

- тъкани на разноцветни карета.
- едноплатите престилки, по-рядко се срещат двуплатите престилки с украсителен съединителен шев, наречен „паяк”, а основното поле е изпълнено от едри геометрични, растителни, животински и човешки фигури.
- най-голям интерес предизвикват вадените престилки. Основните мотиви са геометричните, съобразени с възможностите на самата тъкачна техника.
- друг вид са ръчно бродираните престилки, а по-късно и тези с машинна бродерия.

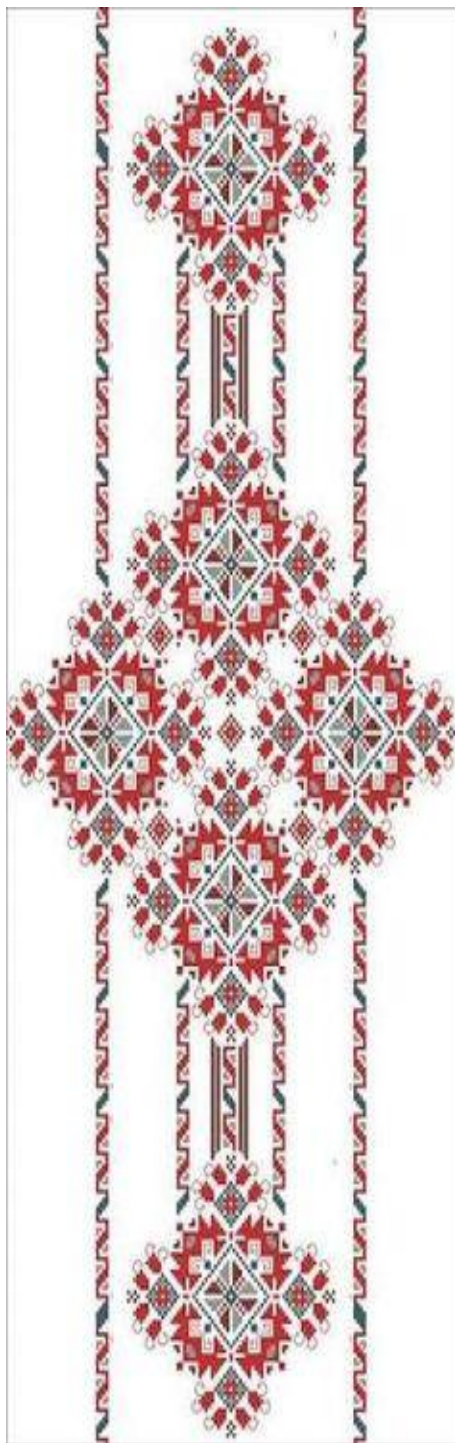

ЕЛЕКЪТ

Елекът /гунче/ е къса до кръста, отворена без ръкави женска дреха, която придава завършен вид на женския костюм. Изработен от черно кадифе в случая, богато украсен с машинна бродерия.

Калцуни – плетени.

Мъжки традиционен костюм

Потурите са от дебел домашно изтъкан вълнен плат в естествения цвят на вълната за ежедневна употреба. В горната част са много широки, доста набрани, с увиснало дъно, а от коляното надолу се силно стеснени по крака, което придава на силуета изключителна специфичност. Украсени са около джобовете и крайниците с много широки и ефектни черни гайтани. Гайтанът е предимно елемент за украса на мъжкото традиционно облекло.

Ризата е изтъкана в домашни условия от памук, но е доста по-къса от женската. Ръкавите ѝ са набрани с много тесен маншет, има дълбок пазвен разрез.

Шевицата на ризата е предимно около пазвата, по протежението на ръкавите и маншета. Обикновено е доста шарена, като основните орнаменти са геометричните и растителните – цветя, лозници и др.

Елекът се слага върху ризата, къс до кръста с прихлупващи се капаци в ярък цвят, украсен около врата, джобовете и предниците с черен гайтан.

Широкият пояс, предимно в червена гама, придава завършен вид на костюма